

Αγαπητέ μου Αντρέα,

Να μου επιτρέψεις να ομαδοποιήσω τις πολλές, αξιόλογες κατά τα άλλα ερωτήσεις σου. Ετσι πιστεύω ότι θα δώσω πιο πειστική απάντηση στην ουσία των θεμάτων που θέλεις να θίξεις.

Ξεκινάς τις ερωτήσεις σου με τους μύθους, τις απομυθοποιήσεις, τις ιδεολογίες, τις ταπέλλες, αριστερός, δεξιός, τους δογματισμούς κλπ. Και θέλεις να μάθεις την στιγμή που άρχισαν να κυοφορούνται οι ανατροπές και οι υπερβάσεις.

Θάλεγα ψέματα αν προσδιόριζα μια συγκεκριμένη στιγμή, ένα συγκεκριμένο γεγονός. Η απολύτρωση από μια κατάσταση που την βιώνεις μια ολόκληρη ζωή δεν είναι στιγμιαία υπόθεση. Συντελείται αργά, βασανιστικά, υπάρχουν και τα σκαμπανεβάσματα και οι πισωδρομήσεις. Εξάλλου εξαρτάται και από ποιά θέση αντικρύξεις το σύστημα.

Η απομυθοποίηση στις συνειδήσεις μας επιταχύνθηκε όταν βγήκε ο Γορματσώφ στο προσκήνιο και ανακαλύψαμε ότι έλεγε πράγματα στα οποία κατα βάθος πιστεύαμε κι εμείς. Ο δογματισμός βλέπεις είναι σύμφυτο ενός τρόπου σκέψης που κινείται σε στεγανά. Και στα στεγανά εμφανίζονται ρωγμές στα τα υλικά αρχίζουν να καταρρέουν από μέσα. Τα κτυπήματα απ' έξω λειτουργούν αντίστροφα, ενισχύουν και συσπειρώνουν το σύστημα.

Κι εδώ υπεισέρχεται ο ρόλος των ιδίων των Κομμάτων, της στάθμης της σκέψης τους, της ικανότητας τους να πραγματοποιήσουν από μόνα τους κάποιες υπερβάσεις που θα μετατοπίσουν τους ορίζοντες. Δυστυχώς δεν μπορούμε να απαριθμήσουμε πολλά τέτοια παραδείγματα. Η ιστορία αναφέρεται περισσότερο στις μεμονωμένες φωνές, που όσο ηρωικές και νάναι δεν διαθέτουν εμβέλεια και εξ αντικειμένου δεν μπορούν να φέρουν την άνοιξη.

Με ρωτάς με ποιούς πέντε της Πινακοθήκης θα ήθελα να κάνω παρέα. Θα σου απαντήσω, χωρίς αυτό να σημαίνει πως θέτω σε δεύτερη μοίρα όλους τους άλλους. Ολοι μου είναι ακριβοί και ακόμη και άλλοι που δεν βρήκαν τη θέση τους σ' αυτή την Πινακοθήκη.

Ξεκινώντας από το νησί ανασύρω τον Ανδρέα Ζιαρτίδη και τον Θεόδωρο Στυλιανού. Τον πρώτο για το βάθος της σκέψης του και την ευρύτητα της που συνελάμβανε διαλεκτικά ολόκληρη την εικόνα και όχι επιλεκτικά κάποια μόνο στοιχεία της. Και τον δεύτερο, τον ποιητή Θεόδωρο για τα πετάγματα του, τις απογειώσεις του. Μαζί του δεν υπήρχε περίπτωση να πλήξεις. Πηγαίνοντας στην Αθήνα, φυσικά τον «Ψηλό» τον Μίκη Θεοδωράκη, που μπορείς ν' αφηθείς να σε ταξιδέψει στους πιά απίθανους χώρους, να διατυπώσει θέση πάνω στο κάθε πρόβλημα που σε απασχολεί, και έστω κι αν με μερικές δεν συμφωνείς δέχεσαι τον ειρμό των επιχειρημάτων του. Υπάρχει τέτοια φλόγα στην κουβέντα μαζί του. Και φυσικά, Αντρέα έρχομαι και στη δική σου προτίμηση, τον Νότη Περγιάλη. Αυτόν τον γλυκύτατο άνθρωπο που είναι ηθοποιός και συγγραφέας και ψαράς. Είναι και το τοπίο εδώ στου Νότη, στην Κινέτα, τόσο ειδυλλιακό, με τα πεύκα που κατρακυλούν ως τη θάλασσα και τα δίκτυα που κρέμονται από τα κλαδιά τους, και τα κοχύλια στις ρωγμές του πετρόκτιστου σπιτιού... Είναι και η φωνή του Νότη τόσο γλυκειά...

Δεν μπορεί όμως να απουσιάσει απ' αυτή την πεντάδα ο Τζών Κόρμπιτς, ο εραστής του φωτός. Και με τα δυό πόδια στηριγμένος στην Κύπρο ο Τζών, βέρος Κύπριος στη ζωγραφική του, εγώ όμως στην προσωπικότητα του βλέπω μια οικουμενικότητα. Στην κουβέντα του οι πινελιές αδρές, πολύ αδρές, αγκαλιάζουν τα πάντα. Και γενναιοδωρος, σκορπίζει τα έργα του σε φίλους και φίλους των φίλων. Κι η γενναιοδωρία, η απλοχεριά της ψυχής είναι πολύτιμο προτέρημα.

Αν μου δινόταν μια δεύτερη ζωή θ' ακολουθούσα άραγε τα ίδια μονοπάτια; Νομίζω πως γενικά μιλώντας είμαι ικανοποιημένος από την διαδρομή μου. Κι αυτοί οι ατραποί ακόμα όπου βρέθηκα σε μεγάλες περιόδους της ζωής μου με δίδαξαν, με πλούτ ισαν, μου πρόσφεραν. Η ιδεολογία στην οποία πίστεψα δεν νομίζω να αφαιρέσει οτιδήποτε απ' αυτό που λέγεται ανθρωπιά, αγάπη στον άνθρωπο. Αντίθετα πρόσθεσε. Κι η αποχώρηση μου την συγκεκριμένη ιστορική στιγμή από το σύστημα πρόσθεσε, με βοήθησε να αποτολήσω νέα πετάγματα.

Βλέπεις και στην πιά ολοκληρωμένη ιδεολογία – κοσμοθεωρία όπως είναι η Μαρξιστική υπάρχουν σπέρματα που αναιρούν τις αξίες της στην πορεία, καθώς η θεωρία γίνεται πράξη.

Με ρωτάς και για το μεγάλο μας πόνο, το Κυπριακό. Τι να σου πώ; Δυστυχώς μετατραπήκαμε όλοι σε παθητικούς θεατές μιας πορείας που οδηγεί στον διαμελίσμό. Την χειρότερη για τις κυπριακές συνθήκες λύση του προβλήματος. Εχασαν οι ζωντανές πολιτικές δυνάμεις του τόπου την ικανότητα παρεμβολής στα πράγματα και όχι μόνο αυτό, γλύστρισαν και σε εθνικιστικές εξάρσεις. Για να ανατραπεί αυτή η κατρακύλα απαιτούνται υπερβάσεις που δεν τις βλέπω να γίνονται από τις σημερινές ηγεσίες των κομμάτων.

Να μην κλείσω όμως με αυτή την απαισιόδοξη νότα. Να ελπίσουμε πως θα υπάρξει υπέρβαση, πως κάπου ωρίμασαν τόσο πολύ τα πράγματα που η υπέρβαση είναι θέμα χρόνου.

Σαν κατακλείδα, ναι, πιστεύω στον καταλυτικό ρόλο των πνευματικών ανθρώπων, των δημιουργών στην πορεία της ιστορίας.

Συγχώρεσε με αν δεν έδωσα απάντηση στην κάθε ερώτηση που μου υπόβαλες ξεχωριστά και σ' ευχαριστώ.

Π. Παιονίδης

Προς Α. Κουτο - αγ. πηδεια

Καίθβαλο - 28/4/2007.